

De Bengaalse Tijger en de Rode Draak

Concurrerende Hegemonieën in Azië

Naam: Jelle Zwaan
Studentnr: 3932214
aantal woorden: 8.144
Docente: Yvonne Kleistra
Vak: Onderzoeksseminar III
E-mail: j.j.zwaan1@students.uu.nl

Inhoud

• Inleiding	1
• Hoofdstuk 1 ' <i>The cultural cousins of the past</i> '	3
• Hoofdstuk 2 ' <i>Agreement on the disagreement</i> '	10
• Hoofdstuk 3 ' <i>Primacy in Asia</i> '	15
• Conclusie	24
• Literatuurlijst:	28

Inleiding

De Bengaalse Tijger en de Rode Draak: concurrerende hegemonieën in Azië is een onderzoek wat als doel heeft te onderzoeken in hoeverre de Sino-Indische diplomatieke betrekkingen van vandaag de dag het resultaat zijn van haar omgeving en haar geschiedenis. De Bengaalse tijger duidt op India, de Rode draak symboliseert China. Gezamenlijk omvatten deze reusachtige naties ruwweg de helft van de wereldbevolking, zijn het economische kartrekkers en verdedigen ze een hoop belangen in zowel de regio als mondiaal. De eerste twee overeenkomsten zijn nog wel te harmoniseren, maar de laatste overeenkomst leidde vaker tot botsingen dan samenwerking. Sino-Indische botsingen worden over het algemeen uitgevochten op conferenties en via inofficiële besprekingen. Echter, sinds het ontstaan van de betrekkingen in de jaren veertig van de twintigste eeuw zijn de grootmachten meerdere malen slaags geraakt op het slagveld. Het bekendste voorval is de grensoorlog van 1962, maar daarvoor en tot en met de dag van vandaag vonden/vinden schermutselingen tussen Chinese en Indische troepen met (ruime) intervallen plaats. De belangen van beide landen zijn niet alleen regionaal, maar ook mondiaal. De wereld om hen heen staat, net als de grootmachten zelf, niet stil. In hoeverre speelt het verleden nog een rol in de huidige betrekkingen?

Om de autonomie van de Sino-Indische betrekkingen te kunnen onderzoeken wordt in het onderzoek de volgende onderzoeksvraag gehanteerd: Is er een significant verschil in de Sino-Indische betrekkingen voor en na 1989? Het jaartal 1989 heb ik gekozen, omdat de Berlijnse muur in dit jaar viel. Met de val van de muur werd het einde van de Koude Oorlog ingeleid. De wereld kreeg te maken met een nieuwe politieke realiteit en ik ben benieuwd of dit gevolgen had voor de Sino-Indische betrekkingen. De onderzoeksvraag is in drie vragen onderverdeeld die ons in staat zouden moeten stellen om een volledig antwoord te kunnen geven. De eerste deelvraag luidt als volgt: Hoe kwamen de Sino-Indische betrekkingen tot stand? (1) Deze vraag stelt ons in staat om te onderzoeken hoe de relatie tussen de twee grootmachten tot stand is gekomen in de turbulente naoorlogse jaren veertig en vijftig. De tweede deelvraag luidt als volgt: Is de Koude Oorlog van invloed geweest op de Sino-Indische betrekkingen? (2) Deze vraag stelt ons in staat om de autonomie van de Sino-Indische betrekkingen in de tripolaire wereld van de Koude Oorlog te bestuderen. De laatste deelvraag gaat als volgt: Wat waren de gevolgen van de val van de Sovjet Unie

voor de Sino-Indische betrekkingen? (3) Met deze vraag in het achterhoofd bestuderen we de consequenties van het wegvallen van een concurrent van China en een belangrijke bondgenoot van India.

Er is al een hoop geschreven over de relatie tussen China en India als geheel of een bepaald aspect daarvan, bijvoorbeeld culturele samenwerkingen. De teksten gaan echter of over de grensoorlog, of over de ontwikkelingen van min of meer de laatste twintig jaar. Niemand legt de link tussen het verleden en het heden. Niemand trekt de lijn van begin tot nu toe door. De wereld was in de naoorlogse jaren natuurlijk zeer anders dan de wereld na de Koude Oorlog. Zou dat dan helemaal geen effect hebben gehad op de Sino-Indische relaties? Tevens wordt vaak gesproken over de competitie tussen India en China in combinatie met de grensoorlog. Daarmee wordt geïmpliceerd dat de relaties van vandaag de dag nog steeds bedreigd worden door de erfenis van dat conflict. Is dat werkelijk het geval? Of zijn er sindsdien nieuwe redenen voor een wedloop ten tonele verschenen? Deze kwesties zijn niet beantwoord en middels deze bescheiden scriptie zou ik bij willen dragen aan een wetenschappelijk verantwoord oordeel.

Het onderzoek is gebaseerd op wetenschappelijke artikelen, primaire bronnen zoals foto's, krantenartikelen en kaarten. De tekst behandelt de geschiedenis van de Sino-Indische relaties vanaf eind jaren veertig tot het heden en wordt in drie hoofdstukken uiteengezet. Ieder hoofdstuk heeft als doel een deelvraag te beantwoorden. Uiteraard is het in de conclusie het doel om de antwoorden op de deelvragen op een rij te zetten en tot een holistisch antwoord op de hoofdvraag te komen.

Hoofdstuk 1: 'The cultural cousins of the past'

1.1 Inleiding

Zoals beschreven in de inleiding kennen de Sino-Indische betrekkingen een geschiedenis van confrontaties. Doorgaans werden deze confrontaties beslecht aan de conferentietafel, maar gewapende botsingen deden zich ook voor. Het doel van dit hoofdstuk is om te achterhalen of de Sino-Indische betrekkingen altijd al zo geladen zijn geweest. Dit is een belangrijk onderdeel van de betrekkingen om op te helderen, want dat plaatst de onderwerpen van de volgende hoofdstukken in historisch perspectief. Hoe kunnen we immers een onderwerp analyseren als we geen aandacht besteden aan de context?

1.2 Strijd tegen het kolonialisme

De gebieden die we vandaag de dag India en China noemen hebben al bijna twee millennia contact met elkaar. Gedurende de negentiende eeuw werden ze formeel met elkaar verenigd dankzij het Britse kolonialisme. Of eigenlijk door het verzet tegen hun overheerser. In de jaren vijftig en zestig van de negentiende eeuw verzetten inwoners van beide koloniën zich tegen de Britse overheerser. Hier begon hun lange reis van verzet tegen Westerse overheersing tot zelfbestuur.¹ Nationalisten in beide landen zochten en vonden inspiratie in andere voorbeelden van Aziatisch nationalisme. De Russisch-Japanse oorlog van 1905 creëerde een enorme opwelling van zucht naar Aziatische onafhankelijkheid. Een onafhankelijk Aziatisch land bleek in staat te zijn om een van de machtigste Westerse naties verpletterend te kunnen verslaan. In hetzelfde jaar besloot het Britse bestuur in India om van India in meerdere kleinere koloniën onder te verdelen, waardoor de Indische nationalisten hun hoop op zelfbestuur middels bureaucratische wegen opgaven.²

Nu de binnenlandse route naar onafhankelijkheid werd opgegeven gingen de Indische nationalisten op zoek naar bondgenoten en vonden die in de Chinese nationalisten en communisten. Onder leiding van Mahatma Gandhi werd het Indische nationalisme een massabeweging. Gandhi verdiepte de banden met de *Kuo Min Tang* en verbond de bewegingen op organisatorisch niveau. Een mooi voorbeeld hiervan is de intensieve samenwerking tussen de delegaties van de *Kuo Min Tang* en de *Indian National*

---

¹ B. R., Deepak, 'India's Political Leaders and Nationalist China: Quest for a Sino-Indian Alliance', *China Report* 50 (2014) 215-231..

² Deepak, 'India's political leaders and Nationalist China', 217.

Congress tijdens de conferentie van Brussel in 1927. Hier, in het hart van het Europese imperialisme (en het land wat bekend stond om haar uiterst gewelddadige onderdrukking), kwamen leiders uit alle uithoeken van de wereld bijeen om de samenwerking tegen het verdrijven van het kolonialisme te verbeteren.³ De samenwerking moest een onderdeel worden van een veel groter Aziatisch samenwerkingsverband tegen het westerse imperialisme. Nehru investeerde dan ook veel tijd in het samenwerkingsverband met de Chinese nationalisten. Volgens hem zou een intensieve samenwerking helpen bij de Aziatische solidariteit en begrip voor elkaars strijd voor onafhankelijkheid. Hechtere samenwerking zou tot meer succes leiden voor alle onderdrukte Aziatische volkeren.⁴ Met betrekking tot de *Kuo Min Tang* hield samenwerking vier dingen in. Allereerst werd een soort ambassade opgericht in India met een ambassadeur. Daarnaast zouden wederzijdse bezoeken door vertegenwoordigers plaatsvinden. Ook zouden er uitwisselingen van vakbonden en studenten worden georganiseerd om culturele uitwisselingen aan te moedigen. Ten slotte werden de Britten opgeroepen om de Indische troepen in Britse dienst uit China terug te trekken.⁵

Gedurende de Tweede Wereldoorlog werkte Nehru hard om de banden met de Chinese communisten aan te halen. Dit deed hij niet alleen uit zakelijke overwegingen. Nehru lijkt persoonlijk veel bewondering te hebben gehad voor de Chinese strijd tegen Japan: *'I go to China because China is the symbol today of magnificent courage in the struggle for freedom, of determination, which has survived untold miseries and unparalleled disaster, of unity before a common foe. I go to her with my homage and my greetings.'*⁶ Ook de media liet zich niet ontbetuigd. Nehru werd binnengehaald als de *'... close friend of Chinese nation'*.⁷ Uit dank voor het feestelijke ontvangst sprak Nehru de volgende woorden: *'China's history and culture is equally old and long like India. My visit to your country's war capital may find some importance in the history of India and China in future. I am of the conviction that we could create an ideal tomorrow treading on the footsteps of the past.'*⁸

Nehru bezocht de *Kuo Min Tang*, maar stuurde ook hulp naar Mao en de Chinese

---

³ V., Prashad, *The Darker Nations: A Peoples History of the Third World* (New York en London 2007) 19.

⁴ Deepak, 'India's political leaders and Nationalist China', 219.

⁵ Deepak, 'India's political leaders and Nationalist China', 219-220.

⁶ Deepak, 'India's political leaders and Nationalist China', 221.

⁷ Deepak, 'India's political leaders and Nationalist China', 221.

⁸ Deepak, 'India's political leaders and Nationalist China', 222.

communisten. Daarnaast was Nehru van mening China alleen te kunnen begrijpen als hij de communisten ook zou bezoeken, maar dat bezoek zou er nooit komen door het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog.

Chiang Kai-Shek, leider van de *Kuo Min Tang*, bracht een bezoek van twaalf dagen aan India in 1942. Niet alleen ontmoette hij veel Indische politieke groeperingen, hij maakte zich ook hard voor Indische onafhankelijkheid. Aangezien Chiang Kai-Shek al jarenlang de Japanners staande wist te houden (iets waar de westerse machten tot dan toe niet in geslaagd waren) had hij voldoende aanzien om gehoord te worden op internationaal politiek vlak. De Indische nationalist en de Britse overheid hadden elkaar hard nodig in de strijd tegen Japan, maar konden het lang niet eens worden over de voorwaarden van samenwerking. India's politici wilden alleen helpen in de oorlog als de Britten onafhankelijkheid na de Japanse capitulatie beloofden, hetgeen de Britse overheid aanvankelijk weigerden. Het westen had China hard nodig in de strijd tegen Japan en India kon gezien haar omvang ook van pas komen. De Chinese en Indische nationalist hadden dus een zeer machtige onderhandelingspositie.

1.3 Zoektocht naar solidariteit

In 1947 verkreeg India haar onafhankelijkheid. In China brak echter een burgeroorlog uit tussen de Chinese communisten en nationalist. In 1949 moest de *Kuo Min Tang* naar Taiwan vluchten en werd China geheel communistisch. De banden tussen de Indische nationalist en de Chinese communisten waren niet zo sterk als de banden met de Chinese nationalist, maar Nehru was nog altijd bereid intensief samen te werken met China. Nehru hoopte namelijk op een solidaire derde wereld die zich succesvol kon meten met de Westerse wereld en het Oostblok: *'In the 1950s Nehru's international profile and his commitment to a combination of parliamentary democracy, economic planning and socialist principles helped to focus considerable world attention on India, while his diplomacy sought to mobilise a Pan-Asian coalition and a broader grouping of non-aligned Third World regimes.'*⁹

De officiële betrekkingen tussen onafhankelijk Peking en onafhankelijk New Delhi werden echter al snel bedreigd door de Chinese bezetting van Tibet in 1950. De Chinezen vielen binnen nadat de Chinese inwoners Tibet moesten ontvluchten. Als

---

⁹ M. T. Berger, 'After the Third World? History, destiny and the fate of Third Worldism', *Third World Quarterly* 25 (2004) 9-39.

reactie hierop veroverde India de Tawang regio. In 1959 organiseerde de Dalai Lama een opstand die onverbiddelijk werd neergeslagen door Chinese veiligheidstroepen. De dreiging zou volgens Peking komen van de Tibetanen met Amerikaanse en Indische steun.¹⁰ Daarnaast stond India de Dalai Lama toe een regering in ballingschap op te richten in India. Ten slotte werd in de loop van de jaren vijftig van de twintigste eeuw duidelijk dat de beide landen zeer verschillend dachten over hun gezamenlijke grenzen.¹¹ Vooral dit laatste obstakel in de Sino-Indische betrekkingen zou zijn sporen achterlaten in de loop der jaren. Het is vandaag de dag nog steeds een gevoelig onderwerp in de gespannen betrekkingen.

1.4 Grensdispuut

De grenzen tussen China en India waren in het koloniale tijdperk nooit helemaal duidelijk vastgesteld. De bestuurlijke instanties van de koloniale machten reikten nooit zo ver in onbewoond land. Na het onafhankelijk worden van beide landen ontstond de vraag hoe die verdeling precies zat. De grens werd verdeeld in drie sectoren, waarvan de oostelijke en westelijke sector controversieel waren. In plaats van een officiële grens was er een vage lijn tot waar de feitelijke zeggenschap van de twee landen gold en de grens tussen Tibet en India. In de westelijke sector worstelden Peking en New Delhi om de Aksai Chin regio. In deze sector waren nooit algemeen geaccepteerde afspraken gemaakt omtrent grondgebied. Zoals Nehru over deze kwestie zei: '*...it is a matter of argument as to what part of it (Aksai Chin) belongs to us and what part of it belongs to somebody else.... The point is there has never been any delimitation there in that area and it has been a challenged area*'¹² De grensaanduiding veroorzaakte botsende interpretaties over het feitelijke gezag van beide partijen. Dit onttaarde al snel in een kat-en-muisspel met observatieposten, grenscontroles en patrouilles. In aanloop naar de grensoorlog van 1962 namen de schermutselingen tussen beide partijen in snel tempo toe, maar aanvankelijk deden beide partijen nog luchtig over de verwarring omtrent hun grens. In 1958 spraken president Nehru en Zhou Enlai (minister van Buitenlandse Zaken en premier van China) in hun correspondentie van '*minor border problems*' die de ontwikkeling van de Sino-Indische betrekkingen niet mochten hinderen.¹³

---

¹⁰ J. W., Garver, 'India, China, the United States, Tibet, and the Origins of the 1962 War', *India Review* 2 (2004) 171-182.

¹¹ L. Xuecheng, 'Look Beyond the Sino-Indian Border Dispute', *China Report* 47 (2011) 147-158.

¹² Xuecheng, 'Look Beyond the Sino-Indian Border Dispute', 152.

¹³ Prashad, *The Darker Nations*, 171.

De tweede (oostelijke) grensaanduiding, de grens tussen India en Tibet, werd door Peking afgedaan als illegale kolonialistische praktijken. Volgens de Chinezen hadden de Britten hun macht misbruikt om een bufferzone te maken van Tibet door verdragen af te dwingen. De Britten zouden zelf niet eens geloofd hebben in de legitimiteit van de afspraken. Daarnaast waren de Tibetanen het al niet eens met hun Sino-Tibetaanse en Indisch-Tibetaanse grenzen.¹⁴ Aan het eerste dispuut besteedden de Chinezen uiteraard geen aandacht, maar het tweede grens dispuut kwam ze goed uit. De Chinese regering had hier in feite een sterke onderhandelingspositie, want India had de regio in 1950 veroverd op Tibet tijdens de Chinese inval. Aangezien China heel Tibet claimde, eiste Peking ook de Tawang regio op. India wilde hier maar op één manier op reageren: de Chinese bezetting van Tibet als illegaal bestempelen. India ging in feite nog verder door de Dalai Lama een overheid in ballingschap op te laten richten in India. India wees verzoeken om de Dalai Lama uit te leveren (of in ieder geval het land uit te zetten) en de Chinezen als rechtmatige machtshebbers in Tibet te erkennen af.

Afbeelding 1: De omstreden oostelijke en westelijke sectoren.

De Sino-Indische betrekkingen gingen dus in hoog tempo bergafwaarts. In het najaar van 1959, met de mislukte Tibetaanse opstand nog maar net neergeslagen, raakten Chinese en Indische troepen tweemaal slaags met slachtoffers en ontvoeringen tot gevolg. Ook ontdekte India dat China een weg had aangelegd in door hun geclaimd

¹⁴ Xuecheng, 'Look Beyond the Sino-Indian Border Dispute', 149-150.

gebied. De Chinezen vonden dat zij daar feitelijke controle hadden en hadden de weg nodig om twee regio's met elkaar te verbinden via een landroute. Nehru heeft sinds de oorlog door historici een groot aandeel in de uitbraak van de oorlog toegeschreven gekregen.¹⁵ Hij week niet van een uiterst nationalistische koers omtrent het grens dispuut en Indiase troepen waren net als de Chinezen met regelmaat aanvallend aan het manoeuvreren. We moeten echter niet vergeten dat Nehru's optreden veel offensiever lijkt met zijn sussende optreden van begin jaren vijftig.

Vijay Prashad stelt dat anti-koloniaal nationalisme plaats maakte voor een 'Europesees' nationalisme in de postkoloniale staten. Het antikoloniale nationalisme was zeer progressief. Het benadrukte de overeenkomsten die de diverse volken in de Derde Wereld hadden. Grensgeschillen waren dan ook onbelangrijke zaken. Het 'Europese' nationalisme wat steeds prominenter werd in de Derde Wereld was conservatief en soms zelfs reactionair. Grenzen symboliseerde de nationale waardigheid en territoriale integriteit. Hierover was geen onderhandeling mogelijk.¹⁶ Het nationalisme in postkoloniale staten herkennen we terug in de houding van Nehru, Mao en Zou Enlai. Het chauvinisme van beide landen was sterker dan een gevoel van solidariteit en gezamenlijke identiteit. Tegelijkertijd legt John Garver in zijn tekst *India, China, the United States, Tibet, and the Origins of the 1962 War* terecht uit dat Mao's politieke beleid van 'worst case scenario's' leidde tot enorm wantrouwen jegens India.¹⁷ Deze houding zorgde voor een zogenaamd *security dilemma*; een situatie waarin beide partijen proberen de ander voor te zijn op militair gebied zodra ze nieuwe ontwikkelingen zien bij de tegenstander.

Nehru was er van overtuigd dat China geen oorlog zou riskeren, maar vergiste zich behoorlijk. Hij dacht dat China en India dezelfde belangen hadden. Beide landen moesten hun herwonnen onafhankelijkheid beschermen, voorkomen dat de schaarse middelen werden besteed aan defensie in plaats van economie, de strijd tegen kolonialisme voortzetten en het transformeren van de oorlogsdreiging tot een wereldwijde solidariteit zoals geformuleerd tijdens de conferentie in Bandung.¹⁸ Daarnaast ging Nehru er vanuit dat China dankbaar was voor India's inspanningen om

---

¹⁵ J. M., Smith, 'Sino-Indian Relations A Troubled History, An Uncertain Future', *Harvard International Review* nb (2011) 107-113.

¹⁶ Prashad, *The Darker Nations*, 168.

¹⁷ Garver, 'India, China, the United States, Tibet, and the Origins of the 1962 War', 172.

¹⁸ Y., Vertzberger, 'India's Border Conflict with China: A Perceptual Analysis', *Journal of Contemporary History* 4 (1982) 607-631.

China toe te laten treden tot de Verenigde Naties. Aangezien China meerdere malen de toegang werd geweigerd (zowel na Indische als Chinese verzoeken) was Peking juist heel erg tegen de Verenigde Naties. Ze vermoedden dat de veiligheidsraad onder Amerikaanse, Indische en Sovjet controle stond. En die landen wantrouwde Peking het meest van allemaal. China wilde daarom juist uit de Verenigde Naties blijven, omdat ze zo meer manoeuvreerruimte zouden hebben in hun geopolitieke doelen. India's volharding omtrent het toetreden werd in het kader van de toenemende spanning dus juist als bedreigend gezien. Het bestrijden van India werd volgens Peking indirect het bestrijden van Amerikaans imperialisme. Daarnaast was een overwinning op India een methode om de wereld te laten zien dat China tot militaire successen in staat was, ondanks het verlies van Sovjet hulp.¹⁹

De oorlog zelf kwam dan ook als een complete verrassing. Op 20 oktober 1962 viel China na diverse mislukte onderhandelingen met India de oostelijke en westelijke sector van de Sino-Indische grens binnen. Nehru zwoer 'de heilige grond van India te verdedigen.' Het nationalistische sentiment wat Nehru aanboorde werd echter in de weken daarna behoorlijk geknakt. Door een numerieke overmacht en veel meer ervaren troepen was het Chinese leger veel te sterk voor de Indiase troepen. India's leger kampte ook met verouderd wapentuig. Na korte hevige gevechten werden de strategische doelen snel veroverd door het Chinese leger. Exact een maand later verklaarde China eenzijdig een staakt het vuren. Kort daarop trok China haar troepen terug uit de oostelijke sector. In de westelijke sector staat de regio Aksai Chin sinds de grensoorlog onder Chinees gezag. Tot op de dag van vandaag beïnvloedt de loop en de uitkomst van de oorlog de Sino-Indische betrekkingen. De competitie is echter al lang niet meer tussen slechts twee landen. De Sino-Indische betrekkingen hebben sinds de grensoorlog steeds meer deelnemers gekregen. In het volgende hoofdstuk bestuderen we de gevolgen hiervan.

---

¹⁹ Vertzberger, 'India's Border Conflict with China', 622-623.

Hoofdstuk 2: *'Agreement on the disagreement'*

2.1 *Inleiding*

Voor het uitbreken van de grensoorlog van 1962 waren de Sino-Indische betrekkingen dus bilateraal van aard. Het conflict escaleerde echter in de tijd van de Koude Oorlog. Beide machtsblokken zochten methodes om de ander de baas te zijn. De jonge onafhankelijke staten van de derde wereld beseften dat onderlinge solidariteit hun enige kans was om niet door het geopolitieke machtsspel van de Westerse wereld en het Oostblok opgeslokt te worden. Alleen als verenigd derde blok konden ze de confrontatie tussen het West- en Oostblok weerstaan. Dit 'derde wereld ideaal' kwam echter onder immense druk te staan. De vraag die centraal staat in dit hoofdstuk is of de Koude Oorlog invloed heeft gehad op het conflict tussen twee belangrijke kartrekkers van het derde wereld ideaal: India en China.

2.2 *Naoorlogse competitie*

Aanvankelijk stonden 's werelds grootmachten nog schouder aan schouder in de grensoorlog. Beide landen veroordeelden de Chinese agressie. Amerika had baat bij een machtige bondgenoot aan de Chinese grens en de Sovjet Unie liet sinds de Sino-Sovjet split van 1955 geen kans voorbij gaan om haar zuiderbuur in al haar streven tegen te werken. De internationale betrokkenheid werd definitief toen de Amerikaanse president John Kennedy besloot een vliegdekschip naar het crisisgebied te sturen om onderhandelingen af te dwingen. De Verenigde Staten en de Sovjet Unie namen het initiatief in het herstellen van de vrede. Tegelijkertijd 'herontdekte' de Sovjet Unie de derde wereld. Door de teleurstelling in binnen- en buitenland in de eerste generatie leiders van de derde wereld kopieerden veel landen het Sovjet model. Deze ontwikkelingen vestigde een sterke aanwezigheid en invloed van de Sovjet Unie in Azië, hetgeen als zeer dreigend werd beschouwd door de VS.²⁰ China kondigde een eenzijdig staakt het vuren af. Vanuit die netelige situatie moesten nieuwe betrekkingen opgebouwd worden. Noodgedwongen met machtige vrienden, want beide partijen waren nog zeer vijandig naar elkaar. Daarnaast waren beide partijen niet tevreden met de uitkomst van de oorlog. China veroverde wel de westelijke sector, maar moest nog altijd India verdragen in de oostelijke sector. India daar en tegen had een uiterst pijnlijke nederlaag geleden en kon zelfs het uitroepen van een staakt het vuren niet beïnvloeden.

---

²⁰ O. A., Westad, *The Global Cold War: Third World Interventions and the Making of our Times* (Cambridge 2005) 94-95.

Kort na de oorlog werd de confrontatie doorgezet op diplomatiek vlak. China's nieuwste bondgenoot Pakistan stond een aantal grensgebieden af aan China in de westelijke sector, waardoor het Chinese Volksleger zich sneller langs de grens kon verplaatsen. In de grensoorlog van 1965 tussen Pakistan en India koos China de kant van Pakistan. Dat leverde Islamabad een hoop wapenleveranties op. Later zou China ook kennis en materiaal voor het splijten van plutonium aan Pakistan leveren.²¹ China spande zich in om ook andere buurlanden van India, bijvoorbeeld Bangladesh en Sri Lanka te paaien met economische, militaire steun en gunstige schikkingen omtrent grensdisputen (die China met nagenoeg al haar buurlanden had). Hiermee werd getracht de prominentie van India in zuid Azië in te dammen.²² Nehru leidde India ondertussen naar een vriendschapsverband met China's grootste tegenstander van die jaren: de Sovjet Unie. Ook India zocht regionale bondgenoten en vond die onder andere in Vietnam en Cambodja.²³

2.3 De Sino-Indische competitie en de non-aligned movement

Nu lijken bovenstaande ontwikkelingen wellicht bilateraal. Enerzijds was dat ook zo. Anderzijds werd de wederzijdse toenadering noodzakelijk door veranderingen in de internationale politiek. Door het uitbreken van de Koude Oorlog werden de nieuwe onafhankelijke staten van Afrika en Azië noodgedwongen deelnemers van de internationale politieke arena. De leiders van de nieuwe staten hadden kort daarvoor het juk van westers imperialisme afgeworpen. Onder hun leiding moesten naties bestaande uit verschillende volkeren succesvolle staten worden en de Koude Oorlog bood mogelijkheden: *'Non-alignment was chosen to be an instrument or a means of foreign policy in order to give fuller meaning and content to a country's achieved political independence.'*²⁴ Door zich te verenigen in de *non-aligned movement* (in het Nederlands de 'Beweging van Niet-Gebonden Landen) maakten de leiders van de jonge staten duidelijk dat ze zich niet aansloten bij het Westen of het Oostblok. Hiermee vermeden ze gemarginaliseerd te worden door een van de grootmachten. Dat zou immers pijnlijk veel overeenkomen met de koloniale status die ze zo lang bevochten hadden. Tegelijkertijd was de NAM een aanwinst voor de binnenlandse

---

²¹ J., Mohan Malik, 'China-India Relations in the Post-Soviet Era: The Continuing Rivalry', *The China Quarterly* 142 (1995) 317-355.

²² Malik, 'China-India Relations in the Post-Soviet Era', 318.

²³ Mohan Malik, 'China-India Relations in the Post-Soviet Era', 318.

²⁴ K. S., Tassin, 'Lift up your Head my Brother': Nationalism and the Genesis of the Non-Aligned Movement', *Journal of Third World Studies* 1 (2006) 147-168.

politiek, want het verzet van een stoutmoedige jonge staat tegen de vermeende buitenlandse vijand was een populair nationalistisch discours. In veel derdewereldlanden was de nationale identiteit een mythe. Een nationalistisch discours was dus belangrijk in de constructie van de staat: *'Under the circumstances, developing countries needed to look for ways of evolving foreign policy concepts that would, on the one hand, ensure their non-affiliation with the dominant military-political alliances of the period and, on the other, help create the conditions most favorable for the defense of sovereignty gained, for the promotion of general socio-economic progress, and for forging a sense of nationhood.'*²⁵ Er zitten echter ook risico's aan het gebruiken van een stoutmoedig, koppig buitenlands beleid om binnenlandse eenheid en populariteit te stimuleren. Diplomatieke nederlagen zouden schadelijk voor de nationale mythe kunnen zijn. De bewegingsruimte van een overheid wordt dus zeer beperkt. Compromissen maken lijkt zwak en diplomatieke nederlagen zijn al helemaal desastreus voor het imago van de overheid. De overheid zal gezichtsverlies moeten voorkomen door vergeldingsacties of het verbergen van tegenslagen. In andere woorden: de overheden van derdewereldlanden moesten op ramkoers blijven liggen in diplomatieke betrekkingen.²⁶ Wanneer derdewereldlanden zo optraden tegen het westen of het Oostblok steeg hun prestige en de solidariteit van de NAM landen, maar die solidariteit (en de geloofwaardigheid van het fenomeen 'Derde Wereld') werd flink toegetakeld door botsingen binnen de derde wereld.

De grensoorlog tussen China en India was een van de interstatelijke conflicten die de NAM veel schade toebracht. Het was juist Nehru die derdewereldlanden waarschuwde voor onderlinge (gewapende) conflicten en aanmoedigde tot het vinden van gemeenschappelijke belangen.²⁷ De geloofwaardigheid van New Delhi was echter vernietigd: *'By the time Nehru died in May 1964 the notion that a benevolent technocratic elite could successfully guide India to Nehru's distinctive vision of Indian socialism and that India could both be part of a broad Third World coalition and serve as a model for other parts of the Third World was already in crisis, as were the first generation of Bandung regimes more generally.'*²⁸ China liet zich na de grensoorlog ook niet onbetuigd in het beëindigen van de solidariteit tussen de derdewereldlanden onderling. China's oorlogen tegen collega communisten Vietnam, Cambodja en Laos

---

²⁵ Tassin, 'Lift up your Head my Brother', 152.

²⁶ Tassin, 'Lift up your Head my Brother', 161-162.

²⁷ Vertzberger, 'India's Border Conflict with China', 618.

²⁸ Berger, 'After the Third World?', 15.

gedurende de jaren zeventig markeerden het einde van socialisme het en daarmee verbonden Derde Wereld ideaal.²⁹ Hierdoor verloor China al haar bondgenoten in de regio. Als vijand van veel communistische staten was China voor de Verenigde Staten een waardevolle bondgenoot. Dit verbond en de Amerikaanse steun aan Pakistan in dezelfde jaren dwong India haar banden met de Sovjet Unie aan te halen. De Sino-Indische relatie was immers nog zeer gespannen en beide landen zochten machtige bondgenoten.

2.4 Voorzichtige detente

In de jaren zestig nam de vijandigheid tussen China en India dus fors toe. Deze lijn werd in de jaren zeventig grotendeels doorgezet. Pas in 1976 zonden beide landen weer ambassadeurs naar elkaar. Deze uitwisseling resulteerde volstrekt niet in een detente. Beide partijen waren druk op zoek naar regionale en mondiale bondgenoten. Pas na wederzijdse bezoeken van de Chinese en Indiase minister van Buitenlandse Zaken in 1979 en 1981 werd een overeenkomst bereikt: '*Agreement on the disagreement*'.³⁰ Op Chinees initiatief werden de eerste stappen gezet naar een Sino-Indische *detente*. Dit resulteerde in meerdere ronden van grensconferenties gedurende de jaren tachtig. Deze gesprekken resulteerde niet in een algehele toenadering van beide partijen, maar vestigde het dialoog wel als een aantrekkelijk alternatief voor wat Prashad 'Europees imperialisme' noemt.³¹

Tussen 1981 en 1987 werden acht grensconferenties gehouden. Ondanks nieuwe spanningen omtrent de Sumdorong Chu vallei van 1986 tot begin 1987 en de gewapende schermutselingen die zich in deze periode aan de grens afspeelden overwon het dialoog.³² Gestag veranderde zowel de Indiase als de Chinese houding. India veranderde haar houding van een pertinente weigering de grenzen te bespreken naar de acceptatie van de naoorlogse *Line of Actual Control* als tijdelijke oplossing. De Chinezen wilden eigenlijk een akkoord voor de gehele grens, maar accepteerde uiteindelijk de sector voor sector eis van India. Tijdens de achtste ronde, in november 1987, werd besloten dat de hernieuwde betrekkingen van bureaucratisch naar politiek niveau gepromoveerd konden worden. Vanaf dat moment bezochten de premiers van beide landen elkaar. Ook werden de ontwikkelingen omtrent de Sino-Indische

---

²⁹ Berger, 'After the Third World?', 25.

³⁰ Xuecheng, 'Look Beyond the Sino-Indian Border Dispute', 153.

³¹ Prashad, *The Darker Nations*,

³² Mohan Malik, 'China-India Relations in the Post-Soviet Era', 318.

betrekkingen publiekelijk bekend gemaakt. In 1988 bezocht de toenmalige Indische president zijn Chinese collega en gezamenlijk wisten ze grote stappen te zetten in het creëren van een *detente*. Allereerst werden werkgroepen opgezet om de Sino-Indische grens uit te werken, zodat vrede en veiligheid aan de grenzen eindelijk terug konden keren. En dat ruwweg een jaar na hernieuwde grensspanningen. Daarnaast werden de eerste stappen gezet naar de verbetering van de hernieuwde bilaterale band: commerciële vluchten tussen China en India werden weer toegestaan en wetenschappelijke, technologische en culturele uitwisselingen werden vanuit Peking en New Delhi aangemoedigd.³³ Ten slotte werd wederzijdse handel, vooral in de grensgebieden, weer aangemoedigd.³⁴

2.5 Een nieuwe wereld

Grote vooruitgang in de Sino-Indische toenadering werd in de laatste jaren van de Koude Oorlog gerealiseerd. India zag in dat haar relatie met de Sovjet Unie niet lang meer in stand zou blijven, aangezien de Sovjet Unie op het punt stond uiteen te vallen. China realiseerde dat haar band met de Verenigde Staten ook zou veranderen. Met het eindigen van de bipolaire wereld (of voor de mensen die wanhopig in een derde wereld geloofden) zou een unipolaire wereld ontstaan onder leiding van de Verenigde Staten. Veel landen waren bereid de VS te volgen, maar China en India niet. De beide regionale reuzen zagen zich genoodzaakt nieuwe regionale relaties aan te gaan. In het geval van de Sino-Indische betrekkingen werd afgesproken om elkaars grondgebied te respecteren, (gewapende) confrontaties te voorkomen en de samenwerking te vergroten.

---

³³ Mohan Malik, 'China-India Relations in the Post-Soviet Era', 318

³⁴ Smith, 'Sino-Indian Relations A Troubled History, An Uncertain Future', 109.

Hoofdstuk 3: 'Primacy in Asia'

3.1 Inleiding

De val van de Koude Muur leidde een nieuw tijdperk in. En hoewel de derde wereld haar best deed de Koude Oorlog niet bepalend te laten zijn voor haar toekomst konden ze zich niet volledig isoleren. Ook de derde wereld kreeg dus eind jaren tachtig, begin jaren negentig te maken met een nieuwe politieke realiteit. Niet langer stonden twee grootmachten tegenover elkaar. Met de val van de Sovjet Unie brak een unipolaire wereld aan met de Verenigde Staten aan het hoofd. De vraag in dit hoofdstuk is of deze veranderingen invloed hadden op de Sino-Indische betrekkingen. De verschillende terreinen die worden toegelicht in dit hoofdstuk zijn achtereenvolgens: de bilaterale betrekkingen, multilaterale betrekkingen, economische wedloop en militaire wedloop.

3.2 Bilaterale heroriëntatie

In de algemene ontduiking van de wereldwijde spanningen in het begin van de jaren negentig ontspande de Sino-Indische betrekkingen ook. Beide landen moesten dankzij het einde van de koude oorlog en de val van de Sovjet Unie opnieuw een plek in de regio en de wereld zoeken. En er waren meer overeenkomsten. Beide landen ergerden zich aan de Amerikaanse bemoeienis in nucleaire aangelegenheden en mensenrechten. Daarnaast waren beide landen ervan overtuigd dat het noordelijke halfrond de economische normen en waarden opdrongen, zonder rekening te houden met de ontwikkelingslanden van het zuidelijk halfrond. Beide landen worstelden met binnenlandse militante groeperingen. Ook geloofden beide landen het beter te hebben als grootmacht in een multipolaire wereld.³⁵ Sommige overeenkomsten zouden de bilaterale betrekkingen kunnen versterken. Echter, de ambities van beide landen kunnen ook tot confrontaties leiden. Hierover zijn de meningen zeer verdeeld. En terecht, want de Sino-Indische dynamiek strekt zich over uiteenlopende terreinen uit. Het gevolg is dat samenwerking en optimisme hand in hand gaan met wantrouwen en wedlopen.

Vanaf de vroege jaren negentig lijkt China in de nieuwe wereld met een schone lei te willen beginnen. De vele disputen omtrent grenzen met buurlanden worden door China's genereuze houding relatief eenvoudig opgelost. Hoewel met India geen

---

³⁵ Mohan Malik, 'China-India Relations in the Post-Soviet Era', 319.

definitieve oplossing wordt bereikt, verdwijnt het grensdispuut naar de achtergrond door de acceptatie van de *Actual Line of Control* als voorlopige oplossing. Beide staten beseffen dat een definitieve grens pas vastgesteld kan worden als de relaties verbeterd zijn. Door demilitarisatie van de grensregio's werden infiltraties en botsende patrouilles voorkomen. Ondertussen werden diverse overeenkomsten getekend door wederzijdse bezoeken van Indiase en Chinese ministers. De bilaterale betrekkingen verbeterden niet zonder incidenten. In 1998 werd tijdens een bezoek van een Chinese politieke delegatie een kernproef in India gehouden. In het officiële bericht werd uitgelegd dat deze technologie de Chinese nucleaire dreiging moest afzwakken.³⁶ Ondanks dit soort pijnlijke incidenten verbeterde de relatie zich in de vroege jaren van de eenentwintigste eeuw verder. India erkende China's soevereiniteit over Tibet definitief en verbood Tibetanen in India elke anti-Chinese actie. In 2005 deed China verdere concessies omtrent het uitwerken van een grensovereenkomst. Ironisch genoeg ging het in het Chinees Indische 'vriendschapsjaar' 2006 weer mis. India kondigde een grote uitbreiding van de infrastructuur in Angual Pradesh (de oostelijke sector) aan. China deed aan haar zijde van de grens hetzelfde. Op die manier begonnen de spanningen die tot de grensoorlog van 1962 leidde. Kennelijk was de relatie onvoldoende hersteld om de uitbreiding van infrastructuur in een grensregio als iets anders te zien dan een militaire manoeuvre. De grensregio's werden weer intensief gemilitariseerd en sindsdien zijn de meldingen van infiltraties, provocaties en pesterijen weer talrijk.³⁷

3.3 Nieuwe wereld, nieuwe mogelijkheden

De Sovjet Unie viel uiteen en de Russische Federatie was niet in staat haar aanwezigheid te laten gelden in Azië. Gerustgesteld door haar suprematie in de regio verlegde de Verenigde Staten haar aandacht naar het Midden-Oosten. Desondanks zijn de Sino-Indische betrekkingen onverminderd onderdeel van de wereldwijde geopolitieke dynamiek. Juist door het machtsvacuüm wat ontstond kreeg de Sino-Indische competitie alle ruimte om haar ambities na te jagen. Dit was niet langer de Koude Oorlog met een Derde Wereld ideaal als handig (hetzij riskant) politiek systeem, maar een race om *primacy in Asia*: *'Third Worldism was increasingly marginalised in Asia by efforts to promote a distinctly post-Third Worldist Pan-Asianism grounded in state guided capitalist development.'*³⁸ Zowel India als China

³⁶ Xuecheng, 'Look Beyond the Sino-Indian Border Dispute', 155.

³⁷ Smith, 'Sino-Indian Relations A Troubled History, An Uncertain Future', 110.

³⁸ Berger, 'After the Third World?', 27.

zien graag een solidair Aziatisch blok als concurrent voor Amerika. Beide landen willen echter de leider zijn van dat blok en voeren een groep van bondgenoten aan. Ironisch genoeg veroorzaken China en India juist een kloof in een potentieel pan-Azianisme. Beide grootmachten waren al in de Koude Oorlog bezig met het vergaren van bondgenoten en die gewoonte is er nog altijd. Vooral zuidoost-Azië is van strategische waarde. Begin jaren negentig botsen de grootmachten in hun race om Bangladesh. China begon een militaire alliantie in een periode waarin de band met India juist heel erg verslechterde. India's band met Bangladesh verslechterde, omdat New Delhi een democratische beweging steunde. China kon echter zonder gezichtsverlies de militaire junta in Rangoon steunen en kreeg daarvoor toegang tot de kust van Bangladesh en dus de golf van Bengalen. Deze manoeuvre was (en is) onderdeel van een bredere trend die in de literatuur bekend staat als een *string of pearls*.³⁹ China's oostkust is bezaaid met talloze eilanden waardoor een zeeblokkade relatief eenvoudig op te bouwen is. Deze eilanden staan onder gezag van China's concurrenten Japan, Zuid-Korea, Taiwan en Vietnam (bondgenoten van India). In China wordt heel erg gevreesd dat vijanden in tijden van spanningen of oorlog met zo'n zeeblokkade China's economie uitschakelen. Om deze geografische zwakke plek te beperken besloot Peking tot de aanleg van een *string of pearls*: een reeks havens waar China speciale rechten heeft voor civiele en militaire zeevaart. Deze route wordt daarnaast over land nog versterkt door snelwegen naar havensteden in Pakistan en Bangladesh, waardoor China minder 'land locked' is in het geval van een zeeblokkade in de Oost-Chinese en Zuid-Chinese zee. Tegelijkertijd was Bangladesh een bufferzone voor India en werd gevreesd op soortgelijke confrontaties met China als na de val van Tibet. Indien Bangladesh definitief een marionettenstaat van China wordt, wordt India nog verder omringt door Chinees grondgebied (en dus het Chinese leger). Daarom haalde India haar banden met Rangoon aan na de hernieuwde spanningen van 2006, ondanks dat de steun voor de militaire junta veel kritiek uit binnen- en buitenland oplevert.⁴⁰

---

³⁹ T. Yoshihara, 'Chinese Views of India in the Indian Ocean: A Geopolitical Perspective', *Strategic Analysis* 36 (2012) 489-500.

⁴⁰ Mohan Malik, 'China-India Relations in the Post-Soviet Era', 337-340.

Afbeelding 2: De String of Pearls

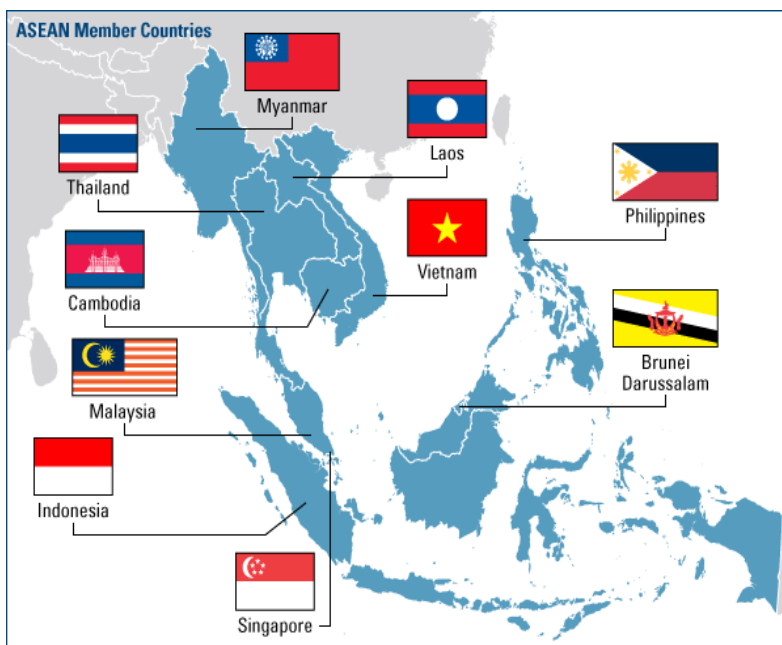
In feite heeft India een groot voordeel. Veel landen in Azië vrezen een te machtig China en zijn maar al te bereid om haar macht in te dammen. India heeft goede relaties met Zuid-Korea, Japan, Taiwan Vietnam en Thailand.⁴¹ Regionale samenwerkingsverbanden, met name de *Association of South Asean Countries* en de *South Asian Association for Regional Cooperation*, heeft naast haar van origine economische motieven een steeds hechtere samenwerking op het gebied van veiligheid. Hoewel India geen lidstaat is van de ASEAN groep, heeft ze bij verscheidene lidstaten een groot (zo niet het volledige) aandeel in de wapenleveranties.⁴² De toenemende prominentie van China op economisch en geopolitiek gebied is ook de Verenigde Staten niet ontgaan. De banden met Pakistan zijn gedaald in belang ten gunste van de Amerikaans-Indische betrekkingen.⁴³ De Verenigde Staten worden vooral als economische partner en wapenleverancier

⁴¹ Mohan Malik, 'China-India Relations in the Post-Soviet Era', 338.

⁴² H. V., Pant, 'Rising China in India's vicinity: a rivalry takes shape in Asia', *Cambridge Review of International Affairs* nb (2013) 1-18.

⁴³ Berger, 'After the Third World?', 27.

beschouwd. Ironisch genoeg vertoont India dus zeer vergelijkbare dominantie en oefent New Delhi veel druk uit op andere landen om haar zin te krijgen. Echter, omdat dit gebeurd om China's dominantie in te dammen stijgt het prestige. China loopt daarentegen voor op India op het gebied van mondiale organisaties. Als lid van de permanente vijf leden van de veiligheidsraad van de Verenigde Naties blokkeert het als enige tegenstander de toetreding van India als zesde permanente staat. Vooral deze zet heeft in India de overtuiging gewekt dat China de enige natie is die wil voorkomen dat India een grootmacht van wereldformaat wordt. Een kanttekening is echter op zijn plek: in beide landen brengen de media incidenten sterk overdreven aan het licht. Verschillende auteurs in het vakgebied suggereren dat de buitenlandse dreiging vooral in het leven wordt geroepen om binnenlandse problemen te verhullen.⁴⁴

Afbeelding 3: De ASEAN landen.

3.4 Schizofrenie in de economie

Dat de Sino-Indische relaties twee gezichten kent is misschien nog wel het duidelijkst te zien op het economische vlak. Ondanks de toegenomen spanningen neemt de economische samenwerking tussen China en India in snel tempo toe. Ironisch genoeg gaat dit gepaard met de nodige competitie in het buitenland. Na de val van de Sovjet Unie ontstonden vijf nieuwe landen in centraal Azië bijvoorbeeld. Zowel India als China zagen hun kans op goedkope grondstoffen en nieuwe afzetmarkten schoon. De opkomst van de Aziatische Tijgers is een ander voorbeeld waarbij de grootmachten

⁴⁴ Pant, 'Rising China in India's vicinity', 16.

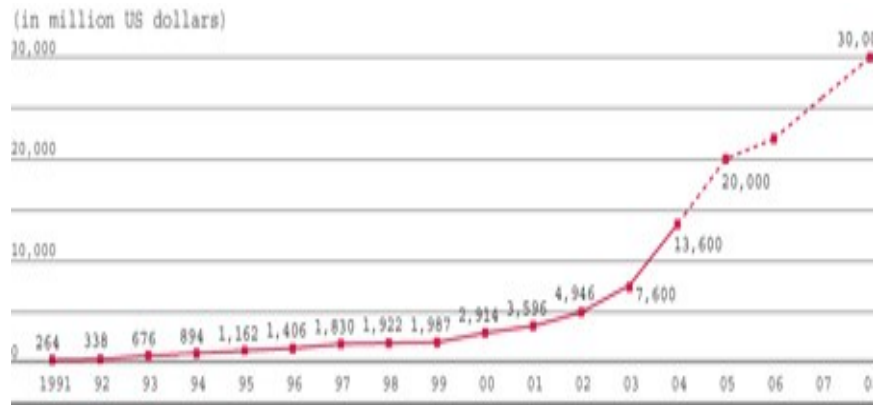
elkaar wilden verdrijven. Tegelijkertijd vullen de Indische en Chinese markt elkaar enorm aan. En dat besef gaat steeds zwaarder wegen in Peking én New Delhi. Ondanks de spanningen werden in 2006 en 2010 grote uitbreidingen in economische samenwerking vastgelegd in verdragen. Alle Indiase politieke partijen waren voor en ook Peking lijkt onverdeeld.⁴⁵ China heeft een voorsprong gebouwd in takken waar India traditioneel gezien sterk was, is de tweede economie van de wereld en heeft een economie die vier keer zo snel groeit als die van India. India heeft op haar beurt belangrijke karakteristieken die China ontbeert: *'an educated, urban middle class of 300 million, the widespread use of English; the third largest skilled manpower in the world; a thriving private enterprise base; reliable statistics; widespread industrial base; growing managerial and technological prowess; a better patent protection environment; functioning capital markets and a long stock-market tradition; a commercial code (which China still lacks); and an impeccable record of repatriation of foreign capita(...)* More importantly, unlike China, India has no fundamental conflict between its political and economic systems.⁴⁶ Verder hebben de landen twee belangrijke overeenkomsten: beide landen hebben een zeer belangrijke diaspora die een hoop kennis, connecties en inkomsten genereren en beide landen hebben vermoedelijk door de snel groeiende economieën op de korte termijn te maken met maatschappelijke onrust, politieke en administratieve druk door economische herstructurering, groei ongelijk verdeeld over diverse sectoren en een toenemende kloof tussen arm en rijk.⁴⁷ Beide landen zouden elkaar dus goed aan kunnen vullen en samenwerking zou tot een hoop oplossingen van gedeelde problemen kunnen leiden. De vraag is echter of China en India willen dat de ander economisch verder groeit, want economische groei vergroot de mogelijkheden op militair gebied.

---

⁴⁵ Xuecheng, 'Look Beyond the Sino-Indian Border Dispute', 157.

⁴⁶ Mohan Malik, 'China-India Relations in the Post-Soviet Era', 352.

⁴⁷ Mohan Malik, 'China-India Relations in the Post-Soviet Era', 353.

Sources: National Bureau of Statistics of China (NBSC), China Statistical Yearbook, China Statistical Publ The Economic Times, September 19th 2005.

afbeelding 4: De bilaterale handel tussen China en India in miljoenen dollars

3.5 Wapenwedloop

Op militair gebied zitten beide Aziatische reuzen niet stil. Sinds begin jaren negentig is het budget voor defensie opvallend gestegen. Beide landen verantwoorden dat met de stijging van het defensiebudget van de ander. Over China's defensiebudget wordt ook veel gespeculeerd. Algemeen wordt aangenomen dat de daadwerkelijke uitgaven nog hoger zijn dan de vrijgegeven cijfers. Sommigen vrezen zelfs voor een budget wat twee keer zo groot is als vrijgegeven cijfers doen geloven.⁴⁸ India moest ondertussen toekijken, terwijl haar eigen economie (en dus de mogelijkheden tot militaire modernisatie) stagneerde. De dreiging die China uit lijkt te stralen door deze groeiende kloof van besteding en modernisatie zijn New Delhi niet ontgaan. Pakistan was gedurende de jaren negentig India's grootste vijand. Ze vochten in 1998 wederom een korte grensoorlog uit. De Indiase militaire leiding vond het na de hernieuwde spanningen van 2006 noodzakelijk om de militaire doctrine aan te passen. Sindsdien moet de nieuwe 'Twee Fronten Doctrine' de leidraad zijn voor India's militaire denken: *'The two 'fronts'—the northeastern one with China and northwestern one with Pakistan— are now being given equal attention. If attacked by Pakistan and China, India will use its new integrated battle groups to deal quick decisive blows against both simultaneously.'*⁴⁹

De derdewereldlanden zagen het als hun taak om de nucleaire dreiging tijdens de

⁴⁸ Pant, 'Rising China in India's vicinity', 3-4.

⁴⁹ Pant, 'Rising China in India's vicinity', 6.

Koude Oorlog te elimineren.⁵⁰ Vandaag de dag zijn twee voormalige kartrekkers van dit ideaal verwickeld in een grote nucleaire race. In 2007 moderniseerde China haar nucleaire aanvalsinstallaties ten noorden van Tibet en bracht daarmee heel noord India in bereik van nucleaire oorlogvoering. India reageerde met het opschalen van haar inheemse raketprogramma. De nieuwe raketten kunnen onder andere een nucleaire lading dragen en zijn tegenwoordig in staat om alle grote Chinese steden te bereiken. Hiermee is de nucleaire wedloop voor het eerst in balans. Voorheen liep China altijd voor. India zag zich echter genoodzaakt een inhaalrace in te zetten vanwege haar concurrentie met China en Pakistan (die haar nucleaire technologie van China kreeg). Ook de niet-nucleaire raketten competitie is in volle gang. China overweegt installaties in Tibet uit te rusten met de Dongfeng-21 raketten. India accelereerde haar raketverdediging en overweegt uitbreiding met behulp van Israëlische kennis en ervaring.⁵¹

De spanningen mogen misschien zijn ontstaan aan de grens, de competitie wordt waarschijnlijk in toenemende mate in een nieuwe arena voortgezet: op zee. Dit is geen verrassing gezien de toenemende globalisatie en het aansluiten van de Chinese en Indische markt op de wereldeconomie. Met name de Indische Oceaan is een belangrijke vaarroute. Niet alleen voor India en China, maar voor nagenoeg de hele wereld. Om een voorbeeld te geven: zeventig procent van de olie transporten vaart door de Indische Oceaan.⁵² Dankzij de *String of Pearls* komt nog altijd vijftientig procent van China's olie import door de Indische Oceaan. Niet onlogisch dat China's aanwezigheid in de Indische Oceaan snel toeneemt. Traditioneel gezien lag de Indische Oceaan echter in India's invloedssfeer. Hetzelfde geldt voor de Golf van Bengalen, waar de Chinese aanwezigheid door haar invloed op Bangladesh opvallend gestegen is. Sindsdien zijn meerdere incidenten tussen beide marines in het nieuws geweest. De voorvallen zijn nu nog zonder slachtoffers. Het gaat meer om het testen van elkaars sonar- en radarsystemen door aanvallend te manoeuvreren en te kijken hoe ver ze komen en het verzoeken tot het verlaten van territoriale wateren wanneer de ander zich in internationale wateren bevindt.⁵³ Wellicht het maritieme equivalent van patrouilles en infiltraties? In het kader van dergelijke competitie werken beide marines dan ook hard aan hun prestige en uitstraling. Marinedagen in diverse landen

---

⁵⁰ Westad, *The Global Cold War*, 100.

⁵¹ Pant, 'Rising China in India's vicinity', 14.

⁵² Smith, 'Sino-Indian Relations A Troubled History, An Uncertain Future', 111.

⁵³ Pant, 'Rising China in India's vicinity', 5-6.

worden bezocht. India investeert enorm in een inheems productie programma voor onderzeeërs en vliegdekschepen en haalt haar banden met Rusland en de Verenigde Staten aan voor buitenlandse aankopen. China breidt op haar beurt haar arsenaal aan nucleaire onderzeeërs uit.⁵⁴ Ten slotte is er een race om eilanden van Madagaskar tot de Chinese oostkust. Beide partijen proberen zoveel mogelijk stations te bouwen om de manoeuvres en aantallen van de ander in kaart te brengen.

---

⁵⁴ Pant, 'Rising China in India's vicinity', 7.

Conclusie

1.1 Inleiding

De Bengaalse Tijger en de Rode Draak: concurrerende hegemonieën in Azië is het resultaat van het voornemen de Sino-Indische betrekkingen in haar tijdsgeschiedenis te bestuderen. Het hoofddoel was om uit te vinden of er significante verschillen waren in de Sino-Indische betrekkingen voor en na 1989. Het onderzoek werd in drie onderdelen opgedeeld met drie deelvragen: Hoe kwamen de Sino-Indische betrekkingen tot stand? Is de Koude Oorlog van invloed geweest op de Sino-Indische betrekkingen? En ten slotte, wat waren de gevolgen van de val van de Sovjet Unie voor de Sino-Indische betrekkingen? Allereerst komen de deelvragen aan bod. En met die antwoorden komt de conclusie voor de hoofdvraag aan bod.

1.2 Hoe kwamen de Sino-Indische betrekkingen tot stand?

De inwoners van het huidige China en India staan al eeuwen in contact. Het Britse kolonialisme verbond de gebieden formeel, Chinees en Indisch verzet tegen het kolonialisme verbond de volkeren daadwerkelijk. In India leidden Ghandi en Nehru de Indische nationalist. In China leidde Chiang Kai-Shek de Chinese nationalist, terwijl de Chinese communisten onder leiding van Mao Zedong stonden. India's nationalist hadden vooral een goede band met de Chinese nationalist, maar haalden na de communistische overwinning hun banden met Mao aan in de naam van solidariteit. Nehru had persoonlijk meer bewondering voor het sovjet communisme, maar waardeerde de Chinese communisten voor hun strijd tegen Japan. De betrekkingen tussen onafhankelijk New Delhi en onafhankelijk Peking waren dus vanaf het begin al moeizaam.

De grenskwestie bemoeilijkte eind jaren vijftig de Sino-Indische betrekkingen, nadat China Tibet innam. India stond lang aan de kant van de Tibetanen en boden vluchtelingen (inclusief de Dalai Lama) hulp en bescherming. Beide landen dachten duidelijk verschillend over waar de grens liep. Daarnaast dachten beide landen aan compleet andere manieren om de kwestie op te lossen. Nehru onderschatte China's bereidheid om een oorlog te beginnen om de grenskwestie op te lossen en India betaalde de prijs. Ze werden volledig verrast en verpletterend verslagen. Die kwestie zette de toon voor de Sino-Indische betrekkingen in de jaren daarna.

1.3 Is de Koude Oorlog van invloed geweest op de Sino-Indische betrekkingen?

De vooroorlogse Sino-Indische relatie was nog bilateraal van aard, maar daar kwam tijdens de oorlog verandering in. De twee grootste landen van de nieuwe onafhankelijke wereld raakten in conflict en werden door de leiders van de Westerse wereld uit elkaar gehaald. Dit gebeurde in het kader van toenemende betrokkenheid van de Koude Oorlog blokken. De Sovjet Unie 'herontdekte' Azië als belangrijke geopolitieke regio, terwijl de Verenigde Staten hardnekkig vast hield aan haar belangen. Aangezien de vijandigheden tussen India en China na de oorlog nog altijd hoogtij vierde zochten beide landen naar machtige bondgenoten. Aangezien ze zelf de grootste waren van de Derde Wereld (en de beoogde solidariteit hadden ondermijnt met hun oorlog) vonden ze die bondgenoten respectievelijk in het Oostblok en het Westen. Naast de grote bondgenoten spanden beide landen zich in om ook dichter bij huis allianties aan te gaan. In feite spleten ze hiermee grote delen van Azië op in twee kampen.

De oorlog tussen India en China was (zoals zoveel oorlogen in de Derde Wereld) een gevolg van het buitenlandse beleid wat veel derdewereldlanden erop na hielden. Door koppig en compromisloos vast te houden aan nationale trots lagen veel landen op ramkoers. Zolang dat tegen Eerste en Tweede Wereld landen gebeurde steeg het prestige van het land en de solidariteit van de Derde Wereld. De derdewereldlanden handelden echter ook onderling zo. Dus Westers en Sovjet imperialisme werden in de jaren vijftig en zestig in sommige gevallen afgeweerd, maar tegelijkertijd ontstonden er diverse langslpende conflicten tussen derdewereldlanden onderling. Ironisch genoeg was het verlangen om imperialistische overheersers te weren dus zowel een verbindende factor als een aanleiding tot oorlog met diezelfde medestanders. In het Sino-Indische conflict werd India slachtoffer van China's streven het Westen en het Oostblok te laten zien waar haar leger toe in staat was.

1.4 wat waren de gevolgen van de val van de Sovjet Unie voor de Sino-Indische betrekkingen?

De hele wereld kreeg te maken met een nieuwe wereld na 1989, ook de Derde Wereld. China en India verloren hun machtige bondgenoot en hadden dialoog wederom als alternatief voor geweld voor het oplossen van hun conflicten. Het moment was daar voor een toenadering die in de jaren tachtig ingezet werd en gedurende de jaren negentig voort bloeide. De relatie verbeterde zelfs dermate dat

een definitieve oplossing voor de gezamenlijke grens een kwestie van tijd leek.

De unipolaire wereld onder Amerikaans gezag ontstond door de val van de SU. Na de val van de Sovjet Unie verschoof Amerika's aandacht naar het Midden-Oosten. Zowel India als China waren het ideaal van een verenigd Azië niet vergeten. Nog steeds willen beide landen de leider zijn van dit Aziatische blok wat zich in hun ogen zou kunnen meten met de Westerse wereld. Nu was daar door het machtsvacuüm wat de val van de Sovjet Unie en het 'vertrek' van de Verenigde Staten creëerde een mogelijkheid voor. Toen de spanningen weer opliepen in 2006 kreeg de race om bondgenoten in de regio nieuwe prominentie. We zien ook nieuwe terreinen van competitie. De concurrentie wordt vandaag de dag met name op zee voortgezet, wat passend is voor de toenemende kapitalistische globalisatie en de rijzende prominentie van beide landen in de politieke rangorde. Ook nucleaire capaciteit lijkt in belang toegenomen te zijn.

Interessant genoeg lijken beide landen ook steeds meer samen te werken, met name op economisch vlak. De landen hebben lang gewerkt om zich verder te ontwikkelen en zijn nu op het punt aanbeland dat ze elkaar nodig hebben om die groei vast te houden. De toekomst en verder onderzoek zullen uit moeten wijzen of deze gedeelde eerste plaats in Azië een conflict zal voorkomen of juist zal uitlokken.

1.5 Zijn er significante verschillen in de Sino-Indische betrekkingen voor en na 1989?

De Sino-Indische betrekkingen zijn vanaf de onafhankelijkheid van beide landen bemoeilijkt door een combinatie van uiteenlopende karakteristieken en dezelfde doelen. Gedurende de Koude Oorlog moest een solidaire Derde Wereld tegenwicht bieden tegen de twee machtsblokken van die tijd. De grensoorlog was vooral een confrontatie die China in gelegenheid bracht om de Eerste en Tweede Wereld af te schrikken en de belangrijkste bondgenoot van die machtsblokken te kleineren. De toon werd echter gezet met deze oorlog en zou de jaren daarna de betrekkingen beïnvloeden. Beide Aziatische reuzen gingen op zoek naar bondgenoten en vonden die in het Westen en in het Oostblok.

Na 1989 waren China en India de enige overgebleven krachtpatsers in Azië. De Russische Federatie was niet bij machte om nog langer invloed uit te oefenen in Azië en de Verenigde Staten verlegde haar aandacht naar het Midden-Oosten. De twee

reuzen in wording waren het verleden niet vergeten en dat wekte wederzijdse achterdocht en een wedloop op uiteenlopende terreinen. Concluderend kunnen we dus stellen dat de Sino-Indische betrekkingen voor 1989 het resultaat waren van de geopolitieke realiteit die voor ze werd uitgezet. Ná 1989 zijn het echter China en India die in toenemende mate de geopolitieke dynamiek (eerst in de regio) en dan mondiaal willen uitzetten als aanvoerder van Azië in een multipolaire wereldorde. In andere woorden: voor 1989 werden de Sino-Indische betrekkingen uitgezet door het kolonialisme en later (tijdens de Koude Oorlog) door de machtsblokken waar China en India noodgedwongen bij aansloten. Na 1989 was er echter geen macht die China en India aanstuurden in hun buitenlandse politiek en daarom zien we juist nu dat de competitie in de Sino-Indische betrekkingen oplaait. Immers, Azië is een machtsvacuüm wat beide landen zouden willen verenigen onder hun leiderschap.

Literatuurlijst

Artikelen

- Berger, M. T., 'After the Third World? History, destiny and the fate of Third Worldism', *Third World Quarterly* 25 (2004) 9-39.
- Bhutia, T.C., 'The Fourth 'Forum on the Development of Tibet': A Review', *China Report* 51 (2015) 66-75.
- Deepak, B. R., 'India's Political Leaders and Nationalist China: Quest for a Sino-Indian Alliance', *China Report* 50 (2014) 215-231.
- Garver, John W., 'India, China, the United States, Tibet, and the Origins of the 1962 War', *India Review* 2 (2004) 171-182.
- Mohan Malik, J., 'China-India Relations in the Post-Soviet Era: The Continuing Rivalry', *The China Quarterly* 142 (1995) 317-355.
- Montgomery, E. B., 'Competitive Strategies against Continental Powers: The Geopolitics of Sino-Indian-American Relations', *Journal of Strategic Studies* 1 (2013) 76-100.
- Pant, H. V., 'Rising China in India's vicinity: a rivalry takes shape in Asia', *Cambridge Review of International Affairs* nb (2013) 1-18.
- Panda, J. P., 'Competing Realities in China-India Multilateral Discourse: Asia's enduring power rivalry', *Journal of Contemporary China* 82 (2013) 669-670.
- Smith, J. M., 'Sino-Indian Relations A Troubled History, An Uncertain Future', *Harvard International Review* nb (2011) 107-113.
- Tassin, K. S., "'Lift up your Head my Brother': Nationalism and the Genesis of the Non-Aligned Movement', *Journal of Third World Studies* 1 (2006) 147-168.
- Vertzberger, Y., 'India's Border Conflict with China: A Perceptual Analysis', *Journal of Contemporary History* 4 (1982) 607-631.
- Xuecheng, L., 'Look Beyond the Sino-Indian Border Dispute', *China Report* 47 (2011) 147-158.
- Yoshihara, T., 'Chinese Views of India in the Indian Ocean: A Geopolitical Perspective', *Strategic Analysis* 36 (2012) 489-500.

Boeken

- Prashad, V., *The Darker Nations: A Peoples History of the Third World* (New York en London 2007).

- Westad, O. A., *The Global Cold War: Third World Interventions and the Making of our Times* (Cambridge 2005).

Illustraties (in volgorde van gebruik)

- Afbeelding 1: <http://blog.foolsmountain.com/2010/03/26/a-brief-history-of-the-sino-indian-border-dispute-and-the-role-of-tibet/>
- Afbeelding 2: <http://globalbalita.com/2013/01/15/chinas-string-of-pearls-strategy-to-secure-the-ports-of-south-asia/>
- Afbeelding 3: http://en.wikipedia.org/wiki/Association_of_Southeast_Asian_Nations
- Afbeelding 4: <http://chinaperspectives.revues.org/2853>